

TKM.000002

THỊ LÝ - TS. NGUYỄN THỊ YẾN (Đồng chủ biên)

GIÁO TRÌNH

KINH TẾ PHÁT TRIỂN[?]

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TS. PHẠM THỊ LÝ - TS. NGUYỄN THỊ YẾN
(Đồng chủ biên)

GIÁO TRÌNH
KINH TẾ PHÁT TRIỂN

Tham gia thực hiện:

TS. TRẦN VĂN QUYẾT

ThS. NGUYỄN THỊ NHUNG

ThS. PHAN THỊ VÂN GIANG

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
NĂM 2016

MÃ SỐ: $\frac{01-74}{\text{ĐHTN-2016}}$

MỤC LỤC

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	10
LỜI NÓI ĐẦU	11
CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN VỀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ	13
1.1. Tăng trưởng kinh tế.....	13
1.1.1. Khái niệm về tăng trưởng kinh tế.....	13
1.1.2. Các dạng công thức tính tốc độ tăng trưởng kinh tế.....	15
1.2. Khái niệm phát triển kinh tế.....	17
1.2.1. Phát triển kinh tế.....	17
1.2.2. Phát triển kinh tế bền vững.....	19
1.2.3. Các nhóm chỉ tiêu đánh giá phát triển kinh tế.....	20
1.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế.....	37
1.3.1. Các nhân tố ảnh hưởng trực tiếp.....	37
1.3.2. Các nhân tố ảnh hưởng gián tiếp.....	44
1.4. Phân nhóm các nước theo sự phát triển kinh tế - xã hội.....	48
1.4.1. Cơ sở phân loại.....	48
1.4.2. Những đặc trưng cơ bản của các nước đang phát triển.....	53

CHƯƠNG 2. CÁC MÔ HÌNH TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ	66
2.1. Mô hình Cổ điển về tăng trưởng kinh tế.....	66
2.1.1. Xuất phát điểm của mô hình.....	66
2.1.2. Các yếu tố tăng trưởng kinh tế và mối quan hệ giữa các yếu tố.....	67
2.1.3. Phân chia các nhóm người trong xã hội và thu nhập của họ.....	69
2.1.4. Quan hệ cung - cầu và vai trò của chính sách kinh tế với tăng trưởng.....	70
2.2. Mô hình của C. Mác về tăng trưởng kinh tế.....	71
2.2.1. Các yếu tố tăng trưởng kinh tế.....	72
2.2.2. Sự phân chia giai cấp trong xã hội tư bản.....	73
2.2.3. Các chỉ tiêu tổng hợp phản ánh sự tăng trưởng.....	73
2.2.4. Chu kỳ sản xuất và vai trò của chính sách kinh tế.....	75
2.3. Mô hình tân cổ điển về tăng trưởng kinh tế.....	76
2.3.1. Nội dung cơ bản của mô hình Tân cổ điển về tăng trưởng kinh tế.....	76
2.3.2. Hàm sản xuất Cobb - Douglas.....	79
2.4. Mô hình Keynes về tăng trưởng kinh tế.....	80
2.4.1. Nội dung cơ bản của mô hình.....	80
2.4.2. Mô hình Harrod - Domar.....	83
2.5. Lý thuyết tăng trưởng kinh tế hiện đại.....	86
2.5.1. Sự cân bằng của nền kinh tế.....	86
2.5.2. Các yếu tố tác động đến tăng trưởng kinh tế.....	87

2.5.3. Vai trò của Chính phủ trong nền kinh tế.....	89
2.6. Một số lý thuyết tăng trưởng và phát triển kinh tế khác.....	90
2.6.1. Mô hình hai khu vực của W.Lewis.....	90
2.6.2. Mô hình Robert Solow (1956).....	92
2.6.3. Mô hình Sung Sang Park.....	97
2.6.4. Lý thuyết về các giai đoạn phát triển kinh tế của Rostow.....	98
2.6.5. Quy luật tiêu dùng của Ernst Engel.....	99
CHƯƠNG 3. CÁC NGUỒN LỰC PHÁT TRIỂN KINH TẾ.....	104
3.1. Nguồn vốn với phát triển kinh tế.....	104
3.1.1. Vốn sản xuất và vốn đầu tư.....	104
3.1.2. Vai trò của vốn đầu tư đối với tăng trưởng và phát triển kinh tế.....	107
3.1.3. Các yếu tố tác động đến cầu vốn đầu tư.....	108
3.1.4. Nguồn hình thành vốn đầu tư.....	114
3.2. Tài nguyên thiên nhiên với phát triển kinh tế.....	120
3.2.1. Tài nguyên thiên nhiên là một nguồn lực quan trọng.....	120
3.2.2. Tài nguyên thiên nhiên là cơ sở tích lũy vốn và phát triển ổn định.....	121
3.2.3. “Căn bệnh Hà Lan” - Một bài học trong khai thác tài nguyên.....	121
3.2.4. Khai thác tài nguyên với phát triển bền vững.....	122
3.3. Lao động với phát triển kinh tế.....	127
3.3.1. Nguồn lao động.....	127

3.3.2. Vai trò của lao động đối với tăng trưởng và phát triển kinh tế.....	129
3.4. Khoa học và công nghệ với phát triển kinh tế.....	137
3.4.1. Vai trò của khoa học và công nghệ đối với tăng trưởng và phát triển kinh tế.....	137
3.4.2. Chính sách phát triển công nghệ ở các nước đang phát triển.....	140
CHƯƠNG 4. NGHÈO ĐÓI VÀ BẤT BÌNH ĐẲNG TRONG QUÁ TRÌNH PHÁT TRIỂN.....	144
4.1. Khái niệm và đo lường sự nghèo đói và bất bình đẳng.....	144
4.1.1. Khái niệm.....	144
4.1.2. Chi tiêu và chuẩn mực đo lường sự nghèo đói và bất bình đẳng.....	146
4.2. Nguyên nhân của sự nghèo đói và bất bình đẳng.....	153
4.2.1. Người nghèo nông thôn.....	153
4.2.2. Người nghèo đô thị.....	155
4.3. Các lý thuyết về sự nghèo đói và bất bình đẳng.....	156
4.3.1. Mô hình chữ U ngược của Simon Kuznets.....	156
4.3.2. Mô hình tăng trưởng trước, bình đẳng sau của A.Lewis.....	159
4.3.3. Mô hình tăng trưởng đi đôi với bình đẳng của H.Oshima.....	161
4.3.4. Mô hình phân phối lại cùng với tăng trưởng kinh tế của WB.....	162
4.4. Làm thế nào để xoá bỏ nghèo đói.....	163

- 4.4.1. Xoá bỏ nghèo đói và bất bình đẳng trên toàn cầu... 163
- 4.4.2. Chiến lược xoá đói giảm nghèo của Việt Nam..... 166

CHƯƠNG 5. TOÀN CẦU HÓA VÀ NỀN KINH TẾ TRI THỨC... 171

- 5.1. Toàn cầu hóa kinh tế quốc tế..... 171
 - 5.1.1. Khái niệm, bản chất của toàn cầu hóa..... 171
 - 5.1.2. Những đặc trưng chủ yếu của toàn cầu hoá kinh tế..... 175
 - 5.1.3. Những cơ hội và thách thức của toàn cầu hoá kinh tế... 181
- 5.2. Nền kinh tế tri thức..... 190
 - 5.2.1. Quan niệm về kinh tế tri thức 190
 - 5.2.2. Đặc trưng của kinh tế tri thức 200
 - 5.2.3. Kinh tế tri thức - cơ hội và thách thức đối với các nước trên thế giới..... 205

CHƯƠNG 6. CÔNG NGHIỆP TRONG QUÁ TRÌNH PHÁT TRIỂN KINH TẾ..... 209

- 6.1. Vai trò của ngành công nghiệp trong nền kinh tế quốc dân..... 210
 - 6.1.1. Gia tăng thu nhập quốc dân..... 210
 - 6.1.2. Củng cố sự ổn định thu nhập xuất khẩu và thu nhập quốc dân..... 210
 - 6.1.3. Trang bị cơ sở vật chất kỹ thuật cho tất cả các ngành trong nền kinh tế quốc dân..... 212
 - 6.1.4. Công nghiệp cung cấp đại bộ phận sản phẩm tiêu dùng cho xã hội 212
 - 6.1.5. Công nghiệp cung cấp nhiều việc làm..... 213
 - 6.1.6. Mở rộng thị trường nguyên liệu thô ở nội địa 213

6.2. Lịch sử công nghiệp hoá.....	214
6.2.1. Khởi điểm của quá trình tăng trưởng hiện đại.....	214
6.2.2. Kinh nghiệm công nghiệp hoá của nước Anh.....	214
6.2.3. Các cuộc cách mạng về vận tải, sự lan rộng công nghiệp hoá, sự xuất hiện của một thị trường thế giới 1820 - 1870.....	216
6.2.4. Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ hai và sự suy sụp của chủ nghĩa tự do hoá 1870 - 1913.....	216
6.2.5. Sự sụp đổ của chủ nghĩa tự do hoá và sự sụp đổ của thị trường thế giới.....	217
6.2.6. Công nghiệp hoá thế giới sau chiến tranh thế giới thứ hai.....	218
6.2.7. Khái quát về vấn đề công nghiệp hoá và mậu dịch trong các nền kinh tế phi thị trường.....	218
6.2.8. Khái quát về vấn đề công nghiệp hoá ở khu vực châu Á gió mùa.....	219
6.3. Các điều kiện tiền đề tiến hành công nghiệp hoá.....	221
6.3.1. Điều kiện tự nhiên.....	221
6.3.2. Các chính sách mậu dịch nội địa và ngoại thương cởi mở.....	222
6.3.3. Phát triển hệ thống cơ sở hạ tầng giao thông và thông tin liên lạc.....	222
6.3.4. Môi trường vĩ mô và thể chế ổn định.....	222
6.3.5. Sự giáo dục, quá trình hình thành các kỹ năng và ứng dụng kỹ thuật.....	222